

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING

GEMEENTE HEUSDEN

'NATUURLIJK'

DECEMBER 2011

HET BESTUUR

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING GEMEENTE HEUSDEN

p/a Secretariaat
Zonnebloemlaan 213
5151 TA DRUNEN

Contributie minimaal € 12, -- per jaar.
Postbanknr. 5377889 t.n.v. Penningmeester
Natuur- en Milieuvereniging Gemeente Heusden,
Johan de Wittstraat 30, 5301 GR Zaltbommel

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter: Harry Nijënstein
Copernicuslaan 4
5251 ZC Vlijmen tel. 073-5130287

Secretaris: Max Verhagen
Zonnebloemlaan 213
5151 TA Drunen tel. 0416-375900
info@natuurenmilieuheusden.nl

Penningmeester: Rien Melis
Johan de Wittstraat 30
5301 GR Zaltbommel tel.

Leden: Joost van Balkom
Vermeerplantsoen 145
5151 WS Drunen tel. 0416-376202

Website: www.natuurenmilieuheusden.nl

INHOUDSOPGAVE

1. Het bestuur	blz. 1
2. Inhoudsopgave	blz. 2
3. Voorwoord	blz. 3
4. Erelidmaatschap	blz. 4
5. Natuur en milieuvereniging 30 jaar	blz. 8
6. Programma-overzicht	blz. 9
7. Kerstwandeling	blz. 11
8. Commissie R. O.	blz. 13
9. "Natuurlijk" digitaal en nieuwe leden	blz. 16
10. Bomen voor bomen	blz. 17
11. Fotogalerij	blz. 18
12. Nacht van de nacht	blz. 19
13. Klepperman bezoekt Heusden	blz. 20
14. Biologische producten	blz. 21
15. Nationale natuurwerkdag	blz. 23
16. Energie besparen en vlees eten	blz. 26
17. Zonne-energie	blz. 27
18. Een verhaal over moraal	blz. 29
19. Stuifzand herstel	blz. 34
20. Libellen inventarisatie	blz. 35
21. Vlinderwerkgroep	blz. 37
22. Mondiale voetafdruk	blz. 39
23. Interview	blz. 42
24. Waranda-lezing	blz. 45
25. Column	blz. 47
26. "Winter"	blz. 48
27. Adverteerders	blz. 50

Jaargang 29, december 2011, nr.4

Redactie:

Noor Peters, e-mailadres: peblauw@hetnet.nl of
Marian van der Linden, e-mailadres: marianvdlinden@home.nl
Wil Maaijwee

Inleveren kopij volgende info voor 1 MAART 2012 a.s. op een van bovenstaande adressen.

Het jaar loopt weer ten einde, de donkere dagen voor kerstmis. Een tijd om terug te kijken op het afgelopen jaar, en plannen te maken voor het komende.

De groep mannen en vrouwen die de handen uit de mouwen steekt en eigenhandig de natuur in de gemeente op een hoger plan brengt wordt steeds groter. Dat betekent dat er steeds meer natuur onder handen genomen kan worden. De uitbreidingen liggen onder andere langs het Drongelens Kanaal, en ook langs de Heidijk.

Op het gebied van ruimtelijke ordening blijft het GOL (Gebiedsversterking Oostelijke Langstraat) aandacht vragen. Bovendien lopen er nog een aantal beroepen bij gemeente, rechtbank en Raad van State.

En natuurlijke werden er weer foto's genomen en op de site geplaatst. Blijft Natuurlijk met de vaste regelmaat uitkomen. En werden er weer wandelingen en lezingen georganiseerd.

De behoorlijke belangstelling voor de lezing van Jan Juffermans heeft er toe geleid dat we onderzoeken hoe we 'milieu' binnen onze vereniging handen en voeten kunnen geven.

2011 was ook het jaar waarin Cock haar langjarige bestuurscarrière bij de vereniging afsloot. Inmiddels hebben we Willemien Marti bereid gevonden om de ledenadministratie op zich te nemen, en Rien van Uden neemt de distributie van Natuurlijk op zich. Vele handen maken licht werk.

2012 wordt het jaar waarin de vereniging 30 jaar bestaat. Er wordt hard gewerkt aan een aantal jubileum activiteiten. Verderop wordt alvast een tipje van de sluier opgelicht.

Tenslotte: voor de onderwerpen 'milieu' en 'pr' kunnen we ondersteuning gebruiken. Lijkt je dat wat, laat het weten!

Harry Nijënstein

ERELIDMAATSCHAP VOOR COCK DE MOEL

Tijdens de ledenvergadering van 17 oktober nam Cock de Moel - van Engelen afscheid als bestuurslid van de vereniging. Cock is twintig jaar een enthousiast bestuurslid geweest, waarvan vele jaren als secretaris. Zij heeft zich al die jaren met hart en ziel ingezet voor de belangen van de natuur en het milieu in onze gemeente. Uit handen van Harry Nijenstein ontving Cock het erelidmaatschap van onze vereniging. Harry dankte haar voor haar tomeloze inzet voor de vereniging. Tijdens de pauze werden herinneringen opgehaald door het bekijken van het fotoboek van Cock.

Zij bedankte iedereen voor de goede samenwerking. Een extra dankwoordje was er voor de bezorgers van Natuurlijk.

Ter gelegenheid van het afscheid van Cock de Moel als bestuurslid stond onderstaand interview op de site Hallo Heusden.

We nemen het – met toestemming – graag over.

“Wat gebeurt er nou in Drunen?”

Ze was 20 jaar lang ‘de diplomatieke kracht’ van het bestuur van de natuur- en milieuvereniging Drunen, die in 1997 fuseerde met de Vlijmense zustervereniging. Maandag 17 oktober, tijdens de ledenvergadering neemt Cock de Moel-van Engelen (81) afscheid als bestuurslid van de vereniging die ze zo lang met hart en ziel vertegenwoordigde.

Cock de Moel-van Engelen is niet het prototype van een harde actievoerder. Haar optreden kun je beter typeren als bescheiden, diplomatiek en altijd correct, met een grote inhoudelijke kennis. Ze kwam 21 jaar geleden vanuit Delft naar Drunen en legt uit waarom. “Mijn man Jan ging in de VUT op zijn 60ste. Wij woonden 9-hoog op een flat en misten de natuur. Mijn broer woonde in Drunen en daar kwamen we weleens en maakten zo kennis met onder andere de Heidijk en Loonse en Drunense Duinen. ‘Nou, dan gaan we daar toch heen’, zei mijn man. En in één week tijd hebben we hier een huis gekocht en alles achtergelaten, zoals de kinderen en sociale contacten.”

Voor Cock betekende het dat ze haar collega’s van de peuterspeelzaal waar ze 15 jaar gewerkt had, vaarwel moest zeggen en stoppen met haar bestuursfunctie bij Belangenvereniging Wijk Voorhof. “Een mooie wijk met veel groen, waarop de gemeente wilde uitbreiden, huizen bouwen. Met nog een paar mensen zijn we in het geweer gekomen en hebben die uitbreiding tegen kunnen houden.” Op die periode kijkt ze met succes terug, want de bewonersvereniging bestaat nog steeds en Voorhof is volgens haar ook nu nog een mooie groene wijk, met bankjes en een speeltuin, in tegenstelling tot andere vergelijkbare wijken in Delft.

De vereniging ingeloodst

In de snelle verhuizing zat volgens Cock ietwat overschatting. “Wat gebeurt er nou in Drunen?” Daar kwam ze snel achter toen ze er nog geen 3 maanden woonde. “Het centrumplan voor Drunen speelde hier en omdat het mij interesseerde ben ik naar de informatieavond gegaan en de plannen op de kaart bekeken. Om het kleine centrum heen stonden allemaal P’s getekend. In mijn argeloosheid doe ik mijn verhaal en informeer of er toch wel geld gevraagd wordt voor het parkeren. Dat leverde irritatie op in de vorm van boegeroep door de plaatselijke middenstand. En na afloop werd ik figuurlijk omarmd door Herman of Noor Peters en enkele andere leden van de natuur- en milieuvereniging. Zij vroegen of ik interesse had in natuur en milieu en via enige gezamenlijk activiteiten ben ik de vereniging ingeloodst. Waarschijnlijk omdat ze dachten dat ik misschien weleens wat zinnigs zei.” Dat is zeker het geval geweest, want een jaar later (1991) volgde ze Noor Peters op als secretaris van de vereniging. Steun kreeg Cock daarbij van haar echtgenoot Jan (†). “Mijn man heeft 8 jaar lang alle juridische zaken gedaan. Met z’n tweeën gingen we naar de Raad van State of fietsten naar b.v. een bedreigde houtwal of natuurgebied. Het was een heilig vuur dat ik bezat. Ook omdat mijn man zoveel voor de vereniging deed. Als we samen zaten te eten, hadden we altijd wel iets om over te praten.”

Met stip genoteerd

Over de afgelopen 20 jaar als bestuurslid, waarvan vele jaren als secretaris, zegt ze: “Er heeft zich heel wat afgespeeld”. Een van haar eerste acties met het toenmalige bestuur was de handtekeningactie voor behoud van de zaterdagingzameling van afval. “Aan de Spoorlaan stond iedere zaterdag Frie van Ooijen met een grote vrachtwagen, waar de inwoners van Drunen en Elshout hun afval konden brengen. De gemeente Drunen wilde dat stopzetten en de afvalinzameling naar Waalwijk verhuizen.” De vereniging, die pleitte voor het inzamelen van gescheiden afval, uitbreiding van de zaterdagservice en een eigen milieustraat in Drunen haalde 2390 handtekeningen op, deze werden overhandigd aan de wethouder. Met resultaat, want de verhuizing ging niet door en de zaterdagservice aan de Spoorlaan bleef open totdat er een milieustraat aan de Duinweg verscheen. “Toen de milieustraat werd geopend, kregen wij net op tijd een uitnodiging van de gemeente. De vereniging lanceerde het jaar daarop de groene-stip-actie, die een groot succes werd. Bewoners die hun stoep op milieuvriendelijke wijze schoonhielden gaven dat aan met een groene stip en die bestrating werd door de gemeente niet bespoten met een chemische onkruidverdelger.

Natuur in eigen beheer

Er zouden nog vele activiteiten volgen, zoals de aankoop van een restant eendenkooi (1993) en een houtwal (1996) in Drunen. “Daar moest het Kadaster aan te pas komen en die zette de eigendomspaaltes waar ze hoorden te staan. “Er waren zoveel dingen die we organiseerden. Het ouderwetse secretariaatswerk deed ik jaren lang nog op een schrijfmachine. Notulen maken op zo’n rammelding. Dat is niet niks, hoor”, zegt Cock die tegenwoordig dankbaar gebruik maakt van de pc. Een van de meest memorabele zaken vindt ze de wandelroute door de Baardwijkse Overlaat, het resultaat van een samenwerkingsverband tussen Het Waterschap, Natuurmonumenten, de gemeenten Waalwijk en Heusden en uiteraard de natuur- en milieuvereniging. De Baardwijkse Overlaat: “Dat noemen we ons natuurpark, dat we in beheer hebben.” Ook aan de realisatie van een heemtuin in de vesting Heusden, die niet zonder slag of stoot is gegaan, heeft de vereniging een bijdrage geleverd.

Officiële handelingen

Het eigen archief en fotoboek van Cock zijn stille getuigen van uitreikingen van De Wijze Uil, excursies naar eendenkooien en landgoederen, deelname aan autoloze zondagen, lustravieringen, wandelingen in natuurgebieden, officiële openingen, fietstochten, het kwartaalblad ‘Natuurlijk’, tentoonstellingen, bezwaarprocedures, correspondentie over het kappen van bomen, landschapsbeheer etc. Teveel om op te noemen. “Ik ken zoveel mensen. Dat zal ik wel missen, hoor”, bekent ze.

Vijf voorzitters heeft Cock in haar bestuursperiode meegemaakt: Joost van Balkom, Fons van Dijk, Wim van der Linden, George Rouhof en Harrie Nijenstijn. Op de vraag waar fotograaf Ad van Kessel van Hallo Heusden een foto van haar kan schieten, antwoordt ze: “in het natuurpark aan de Kanaalweg, want daar vond één van mijn eerste officiële handelingen plaats.”

Afgelopen augustus is ze 81 jaar geworden, een respectabele leeftijd om een bestuursfunctie neer te leggen. “Meestal valt dat ook wel mee. Er komt altijd iets anders voor in de plaats. Echte problemen heb ik nooit met iemand gehad. Ik kon altijd wel met iedereen goed opschieten. Ik hoor het aan, heb mijn eigen mening en ben altijd wel positief. Ik heb er ontzettend veel plezier in gehad”, zegt deze 81-jarige dame die de natuur en het milieu in de gemeente Heusden zo’n warm hart toedraagt.

Tekst Rieky Schalken

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING 30 JAAR

De Natuur- en Milieuvereniging bestaat 30 jaar..... en dat gaan we vieren!

In 2012 is het 30 jaar geleden dat enkele mensen in Drunen de koppen bij elkaar staken en de Milieugroep Drunen oprichtten.

Later fuseerde deze club met de groep in Vlijmen en veranderde men de naam: de Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden was een feit!

Het bestuur en de jubileumcommissie willen het dertig jarig bestaan niet ongemerkt voorbij laten gaan en beraden zich over een aantal feestelijke activiteiten.

Het is de bedoeling om een jaar lang iedere maand één mooi stuk van onze gemeente tot het **natuurgebied van de maand** uit te roepen en daar dan extra aandacht aan te geven.

Natuurlijk is er ook een dag speciaal voor de leden en hun partners.

Op 19 mei 2012 is er een dagtocht naar het vogelrevalidatiecentrum en het natuureducatiecentrum de Luitert in Zundert.

Het programma ziet er als volgt uit:

10.00 uur vertrek per bus in achtereenvolgens Vlijmen, Nieuwkuijk en Drunen.

Na een kop koffie is er een lezing over het centrum.

Vervolgens staat er voor de groep een lunch klaar.

Na de lunch krijgen we een rondleiding over het terrein o.l.v. gidsen. Jaarlijks verzorgt het vogelopvangcentrum duizenden vogels en kleine inheemse dieren, zoals egels, reeën en reptielen.

Omdat we graag een inschatting van het aantal deelnemers willen maken is het fijn als u zich opgeeft. Deelname is gratis!

Bel of mail met Noor Peters: 0416 320031 of peblauw@hetnet.nl

vogelrevalidatiecentrum Zundert

PROGRAMMA-OVERZICHT

LEDENVERGADERINGEN

De ledenvergadering vinden plaats in het d'Oultremontcollege, Dillenburgstraat 46 in Drunen.

data : **maandag 23 januari en 2 april (jaarvergadering)**

aanvangstijd : 19.30 uur

De agenda wordt u tijdig via de mail toegestuurd.

KERSTWANDELING

datum : **maandag 26 december, 2de kerstdag**

aanvang : 11.00 uur

einde : 12.30 uur

startpunt : restaurant De Drie Linden, Giersbergen

locatie : De Drunense Duinen

gids : Harrie Smits

WANDELINGEN

In het kader van het jubileum is er iedere maand een wandeling in het **natuurgebied van de maand**.

datum : **zondag 22 januari**

aanvang : 10.00 uur

startplaats : parkeerplaats begin Steegerf, Drunen (verlengde Torenstraat)

locatie : Fellenoord en de Klinkert

gids : Peter van de Velden

datum : **zondag 12 februari**

aanvang : 11.00 uur

startplaats : Emma Molen, St. Jorisstraat, Nieuwkuijk

locatie : Nieuwkuijkse wiel, Nieuwkuijks bosje, Vlijmens Ven

gids : Peter van de Velden

'Ommetje Herpt'

datum : **zondag 25 maart**

aanvang : 14.00 uur

startplaats : café de Ploeg, Herpt

gids : Hermien van Toorenburg

Voor alle wandelingen georganiseerd door onze vereniging geldt deelname op eigen risico.

Het is verstandig stevige wandelschoenen te dragen. Aan deelname zijn geen kosten verbonden. Ook bij 'slecht' weer gaan de wandelingen door.

JUBILEUM EXCURSIE

datum : **zaterdag 19 mei 2012**
aanvang : 10.00 uur
locatie : vogelrevalidatiecentrum en natuureducatiecentrum de
Luitert in Zundert

Zie voor meer informatie aparte aankondiging in Natuurlijk

BESTUURSVERGADERINGEN

De bestuursvergaderingen worden eenmaal per maand gehouden op de 1ste woensdagavond van de maand.

Heeft u een onderwerp dat u graag behandeld ziet worden in een bestuursvergadering dan kunt u hierover contact opnemen met onze secretaris Max Verhagen of met een van de andere bestuursleden. De telefoonnummers vindt u voorin in Natuurlijk.

LANDSCHAPSBEHEER

De dagen en tijden dat de landschapsbeheergroep werkt kunt u vinden op onze website: www.natuurenmilieuheusden.nl

KOPIJ NATUURLIJK

De uiterste datum voor het inleveren van kopij voor de volgende Natuurlijk is 1 maart: verschijningsdatum half maart 2012.

Heeft u een interessante bijdrage op het gebied van natuur en/of milieu en denkt u dat deze ook van belang is voor de lezers van Natuurlijk, mail dit dan naar de redactie:

Noor Peters, peblauw@hetnet.nl

of naar

Marian van der Linden marianvdlinden@home.nl

(Word, lettertype Arial, lettergrootte 14 = 1 bladzijde in Natuurlijk)

KERSTWANDELING

TRADITIONELE KERSTWANDELING OP 2^e KERSTDAG

Zoals ieder jaar met kerst, organiseert uw vereniging weer haar traditionele wandeling op 2de kerstdag.

Het is de bedoeling om een flinke wandeling door de Duinen te maken.

Harrie Smits, actief lid van onze vereniging, is ook dit jaar uw gids.

Deze tocht is voornamelijk bedoeld om lekker even in beweging te komen, uit te waaien en bij te praten.

In de lokale pers wordt hiervan geen aankondiging gedaan.

De wandeling is alleen bestemd voor onze leden, hun familie, vrienden en kennissen.

Ook bij 'slecht' weer gaat de wandeling door. Denkt u aan stevige wandelschoenen en eventueel een verrekijker. Vooraf opgeven is niet nodig.

datum : **maandag 26 december, 2e kerstdag**

vertrektijd : **11.00 uur**

vertrekplaats : café restaurant De Drie Linden in Giersbergen

duur : maximaal 1,5 uur

Elk jaar is deze wandeling erg gezellig. Er lopen meestal rond de twintig mensen mee. Wij hopen dat u ook mee wandelt.

het bestuur en de activiteiten commissie

Prettige Kerstdagen en een gezond en gelukkig 2012

Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden keurt aanpak van gemeente met betrekking tot Poort van Heusden af

De gemeente Heusden heeft het voormalige attractiepark Land van Ooit in december 2007 in eigendom verworven om daarmee de regie in handen te krijgen bij de verdere ontwikkeling van het gebied. De Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden (NMVH) stond indertijd positief tegen de aankoop, omdat dit de beste garantie leek om de landschappelijke waarden van het gebied, het groene hart van de gemeente te behouden en te versterken.

Gebiedsvisie Poort van Heusden

De intentie was om in het gebied een nieuwe dagrecreatieve voorziening van landelijk formaat te ontwikkelen. In principe waren daarvoor alle gronden van het voormalige Land van Ooit beschikbaar, inclusief het agrarisch bouwland in de noordoosthoek (tussen het attractiepark en het bedrijventerrein Nieuwkuijk) en de gronden aan weerszijden van de centrale oprijlaan van het landgoed d'Oultremont. Het gemeentebestuur ging voortvarend te werk. Een gebiedsvisie / programma van eisen werd opgesteld. Uitgegaan werd van een landschap (ecologische zone) met een stevig groene invulling met aandacht voor de natuur. De Poort van Heusden zou een schakel vormen in de recreatieve as tussen de vesting Heusden en Giersbergen. Een langzaam verkeersroute zou de gebieden onderling verbinden. Een deel van het gebied zou voor de inwoners van Heusden vrij toegankelijk blijven. De gemeente heeft met de gebiedsvisie in de hand naar een grote toeristische ondernemer gezocht. Dit is, zoals bekend, niet gelukt; geen partij kon aan de minimaal gevraagde biedprijs (van 18,5 miljoen euro) voldoen.

Haalbaarheidsonderzoek andere invulling

Ons voortvarende college zoekt nu een andere invulling. In de noordoostelijke hoek van het gebied (aan de Vimmerik) wil de gemeente kleinschalige bedrijvigheid ontwikkelen. Het zuidelijk gebied aan weerszijden van de Kasteellaan is in de nieuwe visie bestemd voor woningbouw in een ruime groene opzet.

Voor het centrum van het gebied (met daarin het kasteel en het monumentale bos) zoekt de gemeente een marktpartij die daar een ontwikkeling van hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit wil realiseren. Daarbij kan worden gedacht aan een toeristisch-recreatieve invulling, maar ook aan een voorziening op het gebied van zorg.

Op 22 maart 2011 heeft de gemeenteraad ingestemd met een haalbaarheidsonderzoek. Het onderzoek moet uitwijzen, of door opsplitsing en een andere invulling van het gebied een financieel sluitende exploitatie kan worden bereikt.

Bezwaren van NMVH tegen voorstel gemeente

De Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden (NMVH) heeft medio dit jaar in een brief aan het college van B&W haar bezwaren tegen het haalbaarheidsonderzoek kenbaar gemaakt.

De voorgestelde invulling leidt tot versnippering en tast het landgoed karakter van het gebied ernstig aan. De nu gekozen beleidslijn is zuiver op financiële gronden gebaseerd, de ontwikkeling is in strijd met eerder geformuleerd beleid. In eerdere plannen zou het noordoostelijke gebied een stevige bosrand krijgen (minimaal 30 meter, 1,2 ha) dit als compensatie voor het elders in het gebied verloren gegane groen. Het zuidelijk deel van het landgoed zou zijn openheid behouden. De gemeente laat zich in haar aanpak te veel leiden door de waan van de dag, terwijl een gemeente die zich wil profileren als 'groene gemeente' zou moeten kiezen voor duurzaamheid en het behouden en versterken van het groene karakter van de gemeente. Wij hebben bezwaar gemaakt tegen de ingeslagen weg en vertrouwen erop, dat uiteindelijk gekozen wordt voor een invulling die meer in de lijn ligt met de afspraken die in het verleden over het gebied van het Land van Ooit (Poort van Heusden) met onze vereniging zijn gemaakt.

De NMVH heeft het gemeentebestuur verzocht niet verder te gaan op de ingeslagen weg, maar te kiezen voor een duurzame oplossing waarbij de landschappelijke ecologische verbindingzone (de groene geleidingszone tussen Drunen en Nieuwkuijk) behouden blijft en versterkt wordt.

Vervolg

Naar aanleiding van de brief heeft wethouder Buijs ons uitgenodigd voor een gesprek. Daarin hebben wij het standpunt van onze vereniging toegelicht. De wethouder heeft aangegeven dat de marktverkenning goed op weg is. Hij denkt aan een invulling met bijzondere bedrijvigheid (bijvoorbeeld een zorginstelling) en woningbouw, segmenten die in de gemeente op dit moment ontbreken. De gemeenteraad is in september vertrouwelijk over de stand van zaken geïnformeerd. In januari 2012 verwacht het college met een definitief voorstel over de aanpak van de Poort van Heusden te kunnen komen. Wij zullen de ontwikkelingen kritisch blijven volgen.

GEBIEDSVERSTERKING OOSTELIJKE LANGSTRAAT

Stand van Zaken Gebiedsversterking Oostelijke Langstraat (GOL)

Op 29 september 2010 is door in totaal 20 partijen de uitgewerkte gebiedsopgave Oostelijke Langstraat ondertekend. Daarna is een zoektocht gestart naar de wijze waarop de gezamenlijke ambitie kan worden gefinancierd. In deze economisch moeilijke tijden is dit een zware opgave. Toch is het gelukt om vanuit de regio in een korte tijd een aanzienlijk bedrag aan toezeggingen bij elkaar te krijgen.

Geen Rijksbijdrage

Op 31 mei jl. is het project oostelijke Langstraat besproken met de Minister van I&M, mevrouw Schultz van Haegen. De Minister heeft te kennen gegeven dit project niet prioritair te achten en geen bijdrage vanuit de zogenaamde MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport) gelden te willen leveren. Ook het hierop volgende debat in de Tweede Kamer heeft in deze opstelling geen verandering gebracht.

Onder leiding van de Provincie is de afgelopen maanden naar aanvullende financiering gezocht. Het Project Oostelijke Langstraat is immers een van de majeure regieprojecten in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening. Onderzocht wordt daarbij, of plannen moeten worden versoerd of getemporeerd. De vraag is welke projecten op korte termijn worden uitgevoerd, nu bekend is dat geen rijkssubsidie wordt ontvangen?

Planning projecten

In 2012 zal worden gestart met de realisatie van het zogenaamde "Ei van Drunen". De intentie van het college van Heusden is om de besluitvorming over de Oostelijke Randweg Vlijmen dit jaar af te ronden, waarna in 2012 de bestemmingsplanprocedure kan worden gestart.

Andere projecten, die hier op stapel staan zijn het HoWaBo project van het Waterschap en de aanleg van de zogenaamde Klimaatbuffer (uitvoering 2013 - 2015). Deze projecten zijn van belang voor de waterberging, de natuur en recreatie.

De vervanging van de brug over het Drongelens Kanaal is voorzien in 2015. Met Rijkswaterstaat zullen uitvoeringsafspraken worden gemaakt. Vanuit GOL wordt gepleit voor een verlenging van de brug, waardoor aan de oostzijde van het kanaal een natuurlijke onderdoorgang ontstaat.

Ik ben blij dat de eerste GOL projecten binnenkort worden uitgevoerd. Mijn inzet de komende jaren zal zijn het project kritisch te blijven volgen en er op toe te zien dat er niet eenzijdig wordt bezuinigd op natuur en landschappelijke inpassing.

Jan Pijnenborg

DIGITALE 'NATUURLIJK' EN NIEUWE LEDEN

DIGITALE VERSIE VAN NATUURLIJK

Vier maal per jaar valt Natuurlijk bij u op de deurmat. Daarvoor wordt heel wat papier gebruikt.

Voor wie Natuurlijk net zo lief thuis op z'n scherm wil lezen bestaat nu de mogelijkheid om Natuurlijk digitaal te ontvangen.

Wilt u dat, dan kunt u een mailtje naar Wilhelmiën Marti sturen, met hierin het verzoek Natuurlijk voortaan digitaal te ontvangen.

Mailadres Wilhelmiën: willemiën.marti@home.nl

NIEUWE LEDEN

We heten de volgende nieuwe leden welkom:

Mevr. E. Bruisters - Niestadt uit Heusden

Mevr. A. Corman uit Vlijmen

Dhr. G. de Gouw uit Drunen

Dhr. H. Heinen uit Vlijmen

Dhr. Niek Habraken uit Vlijmen

BOMEN VOOR BOMEN AAN DE A59

Voor het plaatsen van de geluidsschermen langs de A59 was een strook grond van zes meter breed nodig. Hiervoor moesten veel bomen en struiken verwijderd worden. De gemeente heeft de wettelijke plicht om het gekapte groen (bosplantsoen en bomen) te compenseren. Na de aanleg moet een strook van drie meter obstakel vrij blijven, om onderhoud van de schermen mogelijk te maken. Daardoor moet een deel van de compensatie ergens anders in de gemeente plaatsvinden.

Het gaat hierbij om ongeveer 20.000 vierkante meter (twee hectare!) bosplantsoen en ongeveer 1.150 bomen.

In overleg met onder andere onze vereniging (in de persoon van Joost) is een groencompensatieplan gemaakt.

In eerste instantie is gezocht naar locaties dicht bij de snelweg. Daar was echter maar beperkt ruimte voor herbeplanting.

Vervolgens is gezocht in de bebouwde gebieden. Hier is de ruimte vaak beperkt. Maar de waarde van groen is hier groot, omdat groen leidt tot een aangenamer leefklimaat.

Omdat er langs de snelweg en in bebouwd gebied nog steeds te weinig ruimte was gevonden om alle compensatie in te vullen, zijn uiteindelijk ook locaties in het buitengebied gekozen.

Bij deze locaties in het buitengebied zijn er drie interessant voor ons.

In de Zeeg zal 8.000 vierkante meter bosplantsoen met tien verschillende soorten worden aangelegd; dit gebied gaat de natuur van het Driewiel verbinden met de die van de dijk.

Langs de route van het Ommetje Herpt zullen vier hoogstamfruitbomen geplaatst worden (appel, peer en kers).

Tenslotte worden ook in ons Natuurpark nog twee lindes geplant.

De oppervlakte groen, en het aantal bomen verandert niet. Door de keuze van de soorten bomen en struiken, en door de locaties, gaat de kwaliteit van het groen er wel op vooruit.

Het is de bedoeling om de herbeplanting in december 2011 te starten. Wettelijk krijgt de gemeente drie jaar om het hele karwei te klaren.

HN

AL BIJNA 300 FOTO'S IN DE FOTOGALERIJ

Hebt u al een bezoekje gebracht aan de fotogalerij op de website van de vereniging? Inmiddels zijn namelijk de mooiste beelden van de werkgebieden van onze vereniging in deze fotogalerij te zien. Er zijn overzichtsfoto's van de gebieden maar bijvoorbeeld ook prachtige macro's van insecten, bloemen etc. Nog niet gezien? Ga dan eens snel een kijkje nemen en zet een kopje koffie naast u want u bent niet een-twee-drie uitgekeken!

De afgelopen vijf maanden heeft de fotowerkgroep de bijna 300 foto's uit hun portfolio geselecteerd en geplaatst in de fotogalerij

<http://www.natuurenmilieuheusden.nl/gallery/>.

Neem gerust contact op met de werkgroep als u suggesties heeft voor aanvullende foto's of informatie.

Overigens maken de fotografen niet alleen foto's van de schitterende natuur, maar ze kunnen ook worden ingeschakeld voor speciale gebeurtenissen. Neem daarvoor eenvoudig contact op met ondergetekende.

De fotowerkgroep

Contactpersoon Anja Kleijn,
073-5130287 of 06-30463018

anja.kleijn@gmail.com,

Wilhelmien Marti

NACHT VAN DE NACHT

De Nacht van de Nacht was een succes....

Ook dit jaar werd er eind oktober aandacht gevraagd voor de toenemende aanwezigheid van kunstlicht 's nachts.

Voor de zevende keer werd de landelijke **Nacht-van-de-Nacht** georganiseerd. In Brabant wordt deze actie gecoördineerd door de Brabantse Milieu Federatie. Wat aantal deelnemers betreft aan de her en der georganiseerde activiteiten kunnen we tevreden zijn: meer dan 3100 mensen in Brabant namen er aan deel. Wandelingen, een vaartocht in de Biesbosch, sterren kijken in 's-Hertogenbosch, speurtochten naar het nachtleven....

Ook onze vereniging was een van de organisatoren.

Onder leiding van Peter van de Velden wandelden 35 liefhebbers (de meesten niet-leden) vanaf café de Klinkert in Drunen langs de Roeivijver, de oude trimbaan en het kanaal. Voor velen onbekend terrein. Een goede gelegenheid dus om er kennis mee te maken!

De lichthinderkaart (men kon opgeven waar men last heeft van nachtelijke lichthinder) leverde 120 reacties op. De Brabantse Milieu Federatie gaat nu in overleg met gemeentes en bedrijven om te kijken of daar een oplossing voor gevonden kan worden.

Want daar draait het uiteindelijk om: het nemen van structurele maatregelen om onnodige en hinderlijke verlichting tegen te gaan.

Pas dan kunnen we zeggen dat de Nacht-van-de-Nacht ècht een succes is.

Noor Peters – van Dijk

DE KLEPPERMAN BEZOCHT HEUSDEN

Afgelopen herfstvakantie organiseerde de natuur-educatie-werkgroep van Heusdense heemtuin de Meulenwerf twee middagen voor kinderen met hun (groot)ouders.

Kinderen spetterden enthousiast in het water.....waar komt water eigenlijk vandaan?waar blijft het?waarom hebben plantjes dat nodig?hoe komt het daar?vragen, kijken, zoeken en voelen....

De sfeer in de heemtuin was feestelijk, uitgelaten, soms ook ingetogen. De kinderen hadden aandacht, veel plezier, speurden enthousiast naar kleppers en deden vol overgave de opdrachtjes, samen met hun zichtbaar genietende (groot)ouders. De afwisseling van speuren, onderzoeken en knutselen werd gewaardeerd.

Een klepperman, teruggekeerd uit lang vervlogen tijden, deed zijn ronde door de vesting en was de stimulerende gastheer in de tuin. Ook andere gasten waren in de tuin. Een archeoloog gaf uitleg over in de tuin gevonden voorwerpen en een imker - in zijn speciale kleding en mét rokende pijp- maakte kinderen vertrouwd met het leven van bijen....ook zij maken nu 'n crisis door...

We boften met het weer. Vooral de woensdagmiddag. Er kwamen toen 40 kinderen -die elk ruim twee uur bleven- met hun (groot)ouders.

Dat was nog maar nauwelijks te behappen voor de vrijwilligers!

Op zondag kwamen er wat minder kinderen, veel toeristen, zelfs anderstaligen die toch (bijna) alles begrepen!

Gezien het grote succes gaan we zeker door. Het volgende project zal zijn in het voorjaar 2012. Heb je zin om dan in de heemtuin te helpen? Je bent van harte welkom...even 'n telefoontje naar ondergetekende!

Hartelijk dank aan de vrijwilligers die dit mogelijk maakten, waaronder leden van onze vereniging.

Herman Peters (tel 0416-320031)

P.S. Wandel 'ns door de heemtuin en geniet....en als je zin hebt kun je ook met schop, schoffel, snoeischaar of zeis aan de slag! www.heemtuindemeulenwerf.nl

VEEL BIOLOGISCHE PRODUCTEN BIJ JUMBO EN AH

Heusden – De vestigingen van Jumbo en Albert Heijn bieden veel biologische producten aan. Na de verhuizing van de Coöp in Oud-Heusden is het assortiment biologische producten merkbaar uitgebreid. Bij Aldi zijn een deel van het jaar alleen druiven als biologisch product verkrijgbaar. Voor Fair Trade producten kan de consument goed terecht bij Jumbo en Em-Té. Dit blijkt uit de tellingen van de biologische producten en Fair Trade producten in de supermarkten die Milieudefensie jaarlijks uitvoert, dit jaar voor de veertiende keer.

Sinds 1998 tellen vrijwilligers van Milieudefensie jaarlijks het aantal biologische producten in de supermarkten. Op die manier stimuleert de milieuorganisatie de verbreding van het assortiment duurzame producten in de supermarkt. Biologische producten zijn geproduceerd met respect voor dier, natuur en milieu. De boer krijgt een eerlijke prijs en er wordt geen gebruik gemaakt van landbouwgif, kunstmest en gentech.

Gemiddeld hebben de supermarkten dit jaar 115 biologische producten in de schappen liggen, het hoogste aantal sinds het begin van de tellingen en dertig procent meer dan in 2010!

Landelijk staat de keten Plus op de eerste plaats gevolgd door Jumbo. Albert Heijn komt op plaats vier, terwijl de Coöp plaats zes bezet. Tot de achterblijvers behoren Lidl op plaats 22 en Aldi op plaats 23.

In Heusden vindt de consument veel ecoproducten bij Jumbo aan de Grotestraat in Drunen (205 producten), terwijl Albert Heijn in de Torenstraat in Drunen op 202 ecoproducten komt. De Jumbo aan de Oliemaat in Vlijmen biedt 189 van dergelijke producten aan. De vestigingen van Em-Té in Vlijmen en Drunen hebben achtereenvolgens 137 en 132 ecoproducten in de schappen.

In 2011 verhuisde de Coöp van de E. van Gochstraat naar de Laagstraat in Oudheusden. De grotere winkel biedt ook een groter aantal biologische producten, namelijk 109. Ook heeft de nieuwe winkel energiebesparende verlichting.

De Lidl aan de Grotestraat in Drunen heeft elf biologische producten in de aanbieding. Ook deze gemoderniseerde winkel kreeg energiezuinige verlichting. Bij Attent aan de Hoogstraat in Heusden vesting vindt de consument tien biologische producten.

Bij de vestigingen van Aldi vindt de consumenten de minste biologische voedingsmiddelen, namelijk één of twee. Het gaat daarbij onder andere om biologische druiven die een deel van het jaar in het assortiment van deze supermarktketen zitten.

De Jumbo in Drunen en de Em-Té in Drunen en Vlijmen bieden achtereenvolgens 62, 62 en 55 Fair Trade Producten aan. De Jumbo in Vlijmen en de AH in Drunen hebben allebei 36 Fair Trade producten in de schappen. Bij de Coöp in Oudheusden vindt de consument 31 Fair Trade producten.

Daarnaast zijn er natuurlijk delicatessenzaak van Herpt in Drunen en de Wereldwinkel in Heusden waar u ook voor “eerlijke” waren terecht kunt!

Meer informatie: www.ekotellingen.nl

DE NATIONALE NATUURWERKDAG

Op zaterdag 5 november werd voor de 11^e keer de Nationale Natuurwerkdag gehouden. Zoals ieder jaar op de eerste zaterdag in november organiseerde Landschapbeheer Nederland (waar Brabants Landschap bij is aangesloten) deze dag voor mensen die de natuur een warm hart toedragen.

Onze vereniging deed al voor de vierde keer mee: met 25 vaste en incidentele vrijwilligers hebben we een mooie ploeg. Meer dan 30 deelnemers zou echt niet kunnen.

In de omgeving worden ook vrijwilligers gevraagd – met wisselend succes. De ploeg Moerputten is vol, de eendenkooi in de Maaspoort heeft nog ruim 30 van de 40 plaatsen open.

Wij gaan het bomenbestand langs het kanaal uitdunnen en dat is geen kleinigheid. Voor je met 25 mensen bomen kan gaan omzagen moet er wel het een en ander gebeuren. Het belangrijkste is natuurlijk het overleg met het Waterschap, de eigenaar van de grond. Ze kennen ons langer dan vandaag en zijn erg blij met het werk dat we doen en waar zij dus geen omkijken naar hebben.

Eerst moeten de bomen uitgezocht die moeten blijven, de andere worden gemerkt (geblest). Er moeten gediplomeerde zagers gevraagd (hebben wij en het Waterschap zelf). Zorgen dat er op de dag zelf gewerkt kan worden – dus er is al vooruit gewerkt, zodat we meteen kunnen beginnen met opruimen. Wie vrijdag 4 november over de dijk langs het kanaal wilde had pech, want over een paar honderd meter lagen al bomen plat.

Tangen, handzagen, handgrijpers voor de zwaardere stukken hout zijn er voldoende. Net als professioneel gereedschap met voor mij onduidelijke namen, maar je kan er wel bomen mee omtrekken.

Bij iedere zager is een groepje opruimers. De opdracht is simpel: het pad moet zo snel mogelijk vrij, zodat de volgende boom om kan. Dat betekent zagen en knippen tot hanteerbare stukken met hand- en kettingzaag en dan maar slepen. De stukken die verkocht kunnen worden stapelen langs het pad en van de takken aan de andere kant van het pad grote musterts maken. Flink hoog: het zakt wel in!

Zo gauw er een boom om ligt vliegt meteen de opruimploeg er op af, als eenden op een korst brood. Zagen, knippen, slepen, stapelen en voor je het weet: weg boom.

De bomen langs het kanaal hebben één hinderlijke eigenschap: ze groeien bij voorkeur naar het zonlicht en boven het kanaal is het nu eenmaal lichter dan op het pad. De zwaarste takken groeien richting kanaal en het zwaartepunt van de bomen ligt dus vaak van het pad af. Het is wel de bedoeling om de bomen op het pad te laten vallen, iedere keer het talud op en neer is niet lang leuk. Er wordt af en toe flink met de staalkabel gewerkt en aan dikke touwen getrokken. Gelukkig valt er maar een enkele boom de verkeerde kant op en moet er dus hard gewerkt worden. Talud op en neer, inderdaad, niet lang leuk.

Maar we hebben een kraampje met koffie, fris en appelflappen, vers natuurlijk. Daar rekenen onze vrijwilligers op.

Na gedane arbeid is het goed.....

We hoeven in onze pauze ook niet te blijven staan of op de grond te zitten: banken, boomstammen en stronken zijn er ook genoeg.

De weergoden zijn ons goed gezind. Het is lekker droog, niet koud en er staat weinig wind. We verzetten een berg werk. De warme erwtensoep en worstenbroodjes hebben we wel verdiend.

Waar doe je het allemaal voor? Eigenlijk omdat het zo fijn is om te doen. Je bent ook blij dat je het mag doen. Maar daar komt bij dat het zo zinvol is, dat door deze activiteiten een stuk van onze omgeving nog mooier en interessanter wordt. Net zo mooi als vroeger, met bloemen, vlinders, amfibieën en grote en kleine knaagdieren. We nemen nu al 4 jaar deel aan de Nationale Natuurwerkdag en het effect is al zichtbaar. Waar eerder door ons is gewerkt is de biodiversiteit duidelijk toegenomen. Onder de musterts kan geschild, genesteld en overwinterd worden. Het zijn prachtige plaatsen voor heel veel dieren. Hermelijnen voelen zich er thuis en laten zich zien als je geluk hebt.

Bedankt iedereen voor een fijne ochtend samen. (Albert, Annie, Bert, Cary, Elise, Fons, Gerard, Jeroen, Johan, Joost, Kees, Kiki en helper, Marc, Marc, Rien, Wil, Willem, Wim, de Snijders voor catering en natuurlijk onze coördinator Joost in gekleurd hesje). Spierpijn is voor later. Zo mogelijk werken we volgend jaar weer mee.

Klini van Holland.

ENERGIEBESPARING EN VLEES ETEN

Bijna zeventig procent van onze energieconsumptie zit verborgen in producten en diensten.

Vooraf in de categorieën bouw en voeding treedt een fors energiegebruik op. Minder vlees eten is goedkoper en gemakkelijker te realiseren dan panelen met zonnecellen kopen. Minder vlees eten levert meer op aan de reductie van kooldioxide. Voeding is verantwoordelijk voor een derde van de broeikasgassen die huishoudens veroorzaken, waarbij vlees en zuivel de belangrijke "boosdoeners" zijn. Stoppen met vlees eten bespaart net zo veel energie als wonen in een zeer energiezuinig passief huis.

Minder vlees eten zet ook zoden aan de dijk. Kip is gemiddeld zeven maal minder belastend voor het klimaat dan rundvlees. Een gemiddelde warme maaltijd veroorzaakt 2,46 kilogram kooldioxide-equivalent per kilogram. Een biefstukje uit Ierland of Brazilië leidt tot 40 kilogram kooldioxide-equivalent per kilogram.

Verder hebben aardappels de voorkeur boven pasta en gaat pasta weer boven rijst. Biologische zuivel scoort wat betreft broeikasuitstoot per kilogram product beter dan de gangbare zuivel. Seizoensgroenten hebben de voorkeur boven groenten die in een (verwarmde) kas zijn geteeld. Transport van voedingsmiddelen vraagt veel energie. Kies waar mogelijk voor streekproducten. Het is mogelijk om de kooldioxidevoetafdruk door voeding terug te brengen van 2,5 ton per persoon per jaar naar 1,5 ton.

Door bewust te eten kunt u al veel milieuvriendelijker leven!

Bron: artikel Nieuwe kansen voor klimaatbeleid in het tijdschrift Milieu oktober 2011 nummer 6

Meer informatie: www.onetonnelife.com

www.builddesk.nl/downloads/publicaties

ZONNE-ENERGIE

Zonne-energie voor iedereen bereikbaar

Financieel wordt het steeds aantrekkelijker zonnepanelen te installeren. Door de wereldwijde overproductie van zonnepanelen is de prijs in het afgelopen jaar met bijna 40% gedaald. De energieprijzen blijven maar stijgen, waardoor de aanschaf van zonnepanelen een rendabele investering geworden is. De terugverdientijd van zonnepanelen ligt momenteel al rond de 11 jaar.

U kunt uw zonnepanelen op verschillende manieren financieren. Via uw bestaande hypotheek, via een speciale lening of een privé onderneming. Greenchoice (www.greenchoice.nl) maakt het mogelijk om helemaal niet te investeren. In dat geval betaalt u niet voor de aanschaf van zonnepanelen, maar voor de stroom die de panelen op uw dak leveren. Zo wekt u uw eigen groene stroom op, zonder eigen investering.

Een deel van de geproduceerde energie verbruikt u direct zelf. Hiervoor betaalt u 20 jaar een vast tarief van 23 cent per kWh. Dit is vergelijkbaar met uw huidige energietarief. De stroom die u niet direct zelf afneemt gaat naar Greenchoice. Het grote voordeel is dat u het tarief van een deel van uw energieverbruik nu voor 20 jaar vastlegt. Zo bent u minder afhankelijk van wisselende energieprijzen. Na 20 jaar zijn de zonnepanelen van u. U geniet dan nog minimaal 10 jaar van gratis zonnestroom van eigen dak.

En hoeveel energie die zonnepanelen op je eigen dak opleveren kun je nu ook online binnen 5 minuten zien. Daar zorgt de website CompareMySolar.nl voor. Daar zie je via een satellietkaart welk dakoppervlak van je eigen huis het meest geschikt is, en wat zonne-systemen voor jouw dak kosten en opbrengen.

De overheid heeft de landelijke subsidie op zonnepanelen (SDE) voor particulieren stopgezet. Het voordeel daarvan is dat particulieren nu zonder deel te hoeven nemen aan een subsidieloterij precies kunnen zien wat hun mogelijkheden zijn. Er hoeven geen opbrengstmeters geplaatst te worden, er komt geen uitgebreid papierwerk meer aan te pas. Door de afschaffing van subsidies is het ook helder en eenvoudig geworden. Dat kun je nu zelf nakijken op www.CompareMySolar.nl

Heb je zelf nog goede ideeën voor duurzame energie, die gemakkelijk door iedereen toegepast kunnen worden? Laat het de redactie van Natuurlijk weten!

HN

EEN VERHAAL OVER MORAAAL

Het Christelijke Westen

Voor de oudere generaties in het christelijke Westen zijn grootgebracht met de verhalen uit de bijbel, waarin o.a. het verhaal staat dat in een ver verleden door Jahwe aan Mozes op de berg Sinaï een aantal geboden zijn geopenbaard. Sommigen verstaan dit geopenbaard worden in letterlijke zin, dus dat God uit de hemel is neergedaald om zijn geboden aan Mozes te openbaren, anderen verstaan dit verhaal in overdrachtelijke zin. Mozes zou in het toenmalige hoog beschaaft Egypte een groep Israëliische immigranten die tot slaven waren geworden uit Egypte hebben weggeleid terug naar hun oorspronkelijke woongebied. Onderweg zou Mozes een aantal geboden hebben opgesteld die vanuit zijn perspectief voor zijn volk richting gevend zouden moeten zijn. Volgens de bijbelse moraal is de mens reeds bij zijn geboorte belast met de erfzonde en van nature tot het kwade geneigd. Later stuurde God een Verlosser, Jezus Christus, die door zijn dood aan het kruis vergeving verkreeg voor de zondigheid van de mensheid. In het christelijke Westen is de natuur (ook de natuur van de mens) iets dat onderdrukt en overwonnen moet worden. Mede door deze christelijke levenshouding is de mens in het Westen in toenemende mate van de natuur vervreemd.

Het Verre Oosten

In het verre Oosten met name in China zijn de oudere generaties opgegroeid met de filosofische verhalen van Lao-tse en Kongfu-tse (in het westen Confucius genoemd). Het confucianisme heeft meer dan welke andere filosofische richting zijn stempel op de Chinese cultuur gedrukt. Onder Mao mochten deze verhalen niet meer gelezen en bestudeerd worden. Echter in het huidige China, dat aanvankelijk vol bewondering naar het Westen keek, begint men zich te realiseren dat ze vooral hun eigen wortels niet moeten verloochenen. Het voorbije voorjaar heb ik zelf kunnen zien, dat er vlak bij het Plein van de Hemelse Vrede in Peking, niet ver van het mausoleum van Mao, weer een enorm groot standbeeld van Confucius is geplaatst. De herwaardering van Confucius blijkt o.a. ook hieruit, dat de huidige Chinese regering weer de 'harmonieuze' maatschappij van Confucius stimuleert. Confucius leefde ca. 500 jaar vóór Chr. in een tijd van grote politieke en sociale veranderingen die samen gingen met moreel verval. Hij was ervan overtuigd, dat steeds strenger straffen alleen maar zou leiden tot verharding van de samenleving. Daarom probeerde hij een leidraad op te stellen, uitgaande van de natuurlijke emotionaliteit van de mens, waarin de 'menselijke' mens centraal stond. Hij ging ervan uit, dat de mens van nature goed is. Mensen kunnen ontroerd zijn, door iets geraakt worden. Daar komt geen verstand aan te pas. Het overkomt je. Vanuit deze basale gevoelens van ontroerbaarheid en mededogendheid ontwikkelde Confucius zijn ideeën over de liefde tot de medemens.

Het is voor ons westerlingen verwonderlijk dat deze Chinese levensbeschouwing al 500 jaar voor Christus werd ontwikkeld. Kostbare deugden als zachtmoedigheid en naastenliefde worden beschouwd als behorende tot de menselijke natuur. Binnen de Chinese wereldbeschouwing vormt de mens een integraal deel van de aarde die weer harmonieert met de hemel die weer harmonieert met de kosmos. Het 'onbenoembare' is in alles aanwezig. Daarom is een openbaringsgodsdienst vreemd aan de Chinese denkwijze.

***Wie geen vertrouwen in anderen stelt,
zal ook nimmer het vertrouwen van anderen winnen. Lao Tse***

Evolutie

Als we de geschiedenis van het leven op aarde aan de hand van fossielen bestuderen, stuiten we op een aantal verschijnselen die om een verklaring vragen. De evolutieleer beschrijft een geleidelijke ontwikkeling, waarbij uit eenvoudiger organismen meer ingewikkelder gebouwde organismen zijn ontstaan. Deze ontwikkeling (evolutie) vertoont kennelijk een gerichtheid van lager (weinig gespecialiseerd) naar hoger (meer gespecialiseerd). De evolutieleer is een theorie. Er zijn echter talloze feiten in de biologie die evolutie erg aannemelijk maken. Tot het midden van de 19e eeuw werd vrij algemeen aangenomen, dat diersoorten (b.v. de diersoort 'vink' of de soort 'schildpad') onveranderlijk waren, hoewel de Fransman De Lamarck (18e eeuw) al in de kruising van verwante soorten een oorzaak zag van het ontstaan van nieuwe soorten. Dieren behoren tot één soort als ze onderling te kruisen zijn en dan vruchtbare nakomelingen voortbrengen. Van een echte ommekeer in het natuurwetenschappelijke denken over het al of niet veranderlijk zijn van soorten, kan men pas spreken nadat Charles Darwin in 1859 zijn beroemde boek "Over het ontstaan van soorten door middel van natuurlijke selectie" had gepubliceerd. Darwin had op het zeilschip "Beagle", dat voor de Britse regering allerlei onderzoekingen in de oceanen moest uitvoeren, een bezoek gebracht aan de Galapagos-eilanden die bestaan uit enkele grote en een menigte kleine eilanden. Deze eilanden hebben nooit in verbinding gestaan met het vaste land van Zuid-Amerika. Daardoor komen er planten en dieren voor die nergens anders worden gevonden. De soortenrijkdom houdt verband met de grote verscheidenheid aan biotopen (leefmilieus). In zijn reisbeschrijving vertelt Darwin dat hij hier het meest getroffen werd door het feit, dat op verschillende eilanden dieren leefden die wel sterk op elkaar leken, maar toch in bepaalde kenmerken van elkaar waren te onderscheiden. Hij werd daarop ook opmerkzaam gemaakt door de vice-gouverneur Lawson die hem vertelde, dat hij in staat was van elk in de archipel voorkomende reuzenschildpad (Galápagos in het Spaans), op grond van de vorm van het rugschild en de kleur, met zekerheid te zeggen van welk eiland het dier afkomstig was. Iets dergelijks viel ook waar te nemen bij de vinken. Dit bracht Darwin op de gedachte, dat al deze op elkaar lijkende vormen niet als afzonderlijke soorten waren geschapen, maar wel moesten afstammen van gemeenschappelijke voorouders. Darwins ideeën kunnen we als volgt samenvatten: Planten en dieren krijgen nakomelingen. Bij de nakomelingen kunnen toevallige veranderingen in de erfelijke aanleg (mutaties) optreden. Deze afwijkingen kunnen gunstig of ongunstig zijn voor het individu in dat milieu. In de strijd om het bestaan (the struggle for life)- je moet natuurlijk niet aan vechten denken – zullen de organismen die het beste aan het milieu zijn aangepast blijven voortbestaan. Dat kunnen de 'normale' organismen zijn, maar ook de 'erfelijk afwijkende' organismen.

Dit wordt natuurlijke selectie (survival of the fittest) genoemd. Het gevolg van de natuurlijke selectie kan zijn, dat 'normale' organismen uitsterven en de 'erfelijk afwijkende' organismen blijven bestaan. De soort is dan geëvolueerd. De vorm die het best is aangepast aan het milieu, komt dan meestal het veelvuldigst voor.

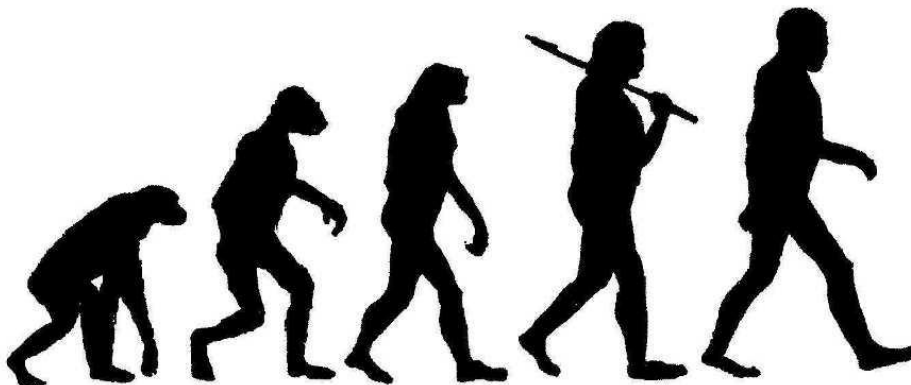
Frans de Waal een wereldberoemd wetenschapper

"De Waal houdt verhaal over moraal" kopte Het Brabants Dagblad van 15 september 2011. Prof. Dr. Frans de Waal die in Waalwijk is opgegroeid, trok veel belangstelling naar zijn oude school, het Dr. Mollercollege. Ik had me ook aangemeld voor deze lezing en kreeg de gelegenheid om even kennis met hem te maken. Frans de Waal is hoogleraar psychologie aan de Emory University in Atlanta en is verbonden aan het Yerkes Regional Primate Research Center aldaar. Hij is gespecialiseerd in de ethologie (gedrag van dieren) en de primatologie (kennis van de mensapen). Van hem verschenen meerdere boeken. Volgens de Waal legt de wetenschap te veel de nadruk op onze 'zelfzuchtige' genen. "Het is het beest in ons, horen we vaak als we iets slechts gedaan hebben. Maar waarom zeggen we dat niet als we iets goeds gedaan hebben? Dat versterkt de gewoonte de natuur er de schuld van te geven wanneer we iets slechts doen en goede dingen juist als 'menselijk' aan te merken." Op basis van frappant bewijs dat afkomstig is van zijn uitgebreide onderzoek naar gedrag van mensapen valt De Waal de theorie aan, die stelt dat moraal een dun laagje is over een verder kwaadaardige natuur. Hij laat zien dat er grote samenhang bestaat tussen het gedrag van mens en dier en put daartoe zowel uit darwinistische als recente wetenschappelijke inzichten. Hij neemt aan dat mensen van nature goed zijn. We hebben, volgens De Waal, onze 'goede inborst' via een normaal darwinistisch proces van natuurlijke selectie geërfd van onze niet-menselijke voorouders. Om deze veronderstelling te toetsen, nodigt hij ons uit om samen met hem te kijken naar het gedrag van niet-menselijke verwanten die het dichtst bij ons staan: eerst naar dat van de chimpansees, vervolgens naar dat van de primaten (staartloze apen) die wat verder van ons afstaan en tenslotte naar de sociale dieren die geen primaten zijn. "Als onze naaste verwanten gedrag vertonen alsof ze goed zouden zijn, en wij mensen ook, dan noopt het methodologisch principe van de eenvoud ons ertoe aan te nemen, dat goedheid werkelijk bestaat en dat de moraal van de mens en zijn verwanten van een gemeenschappelijk bron afkomstig is." De goedheid van de mens voor zover die uit hun gedrag blijkt, mag dan beter ontwikkeld zijn dan die van niet-menselijke wezens, de eenvoudiger niet-menselijke moraal moet volgens De Waal worden beschouwd als de basis van de veel complexere menselijke moraal. Het empirisch bewijs van De Waal, die de menselijke en de niet-menselijke moraal verbindt, bestaat uit nauwkeurige waarnemingen van het gedrag van diersoorten die verwant zijn aan de mens.

Volgens De Waal benadrukte Darwin reeds dat de mens overkomsten met de dieren vertoonde, zelfs op moreel gebied. De oorsprong van deze neiging is geen mysterie. Alle soorten die op samenwerking kunnen vertrouwen – van olifanten tot wolven en mensen – vertonen hulpvaardigheid jegens en loyaliteit aan de groep. Alvorens nog wat voorbeelden van speciaal gedrag van dieren te geven, vermeld ik nog een opmerkelijke passage uit zijn boek: “Neurowetenschappers hebben aangetoond dat emoties veeleer het menselijk redeneervermogen ondersteunen dan dat ze de tegenpool van rationaliteit zijn. Mensen kunnen redeneren en delibereren wat ze willen, als de opties waar ze uit kunnen kiezen niet gepaard gaan met emoties komen ze nooit tot een besluit of een overtuiging.”

Enkele observaties wat “vergeving en de andere wang toekeren” betreft: Chimpansees kussen en omhelzen elkaar na ruzies om zo de vrede binnen de gemeenschap te bewaren. Bescherming tegen agressie is heel normaal bij apen, mensapen en veel andere dieren, die opkomen voor hun familie en hun vrienden. Empathie (ontvankelijkheid voor de gedragstoestand van soortgenoten) varieert van een zwerm vogels die tegelijk opvliegt, omdat één ervan door een roofdier wordt opgeschrikt tot een moederaap die terugkeert naar een huilend jong om het van de ene boom naar de andere te helpen door haar lichaam er als brug tussen te hangen. Er bestaat bewijs te over van de ene primaat die de andere tijdens een ruzie te hulp schiet, een arm om een aangevallen slachtoffer legt of een andere emotionele reactie op de angst of het verdriet van andere apen. De Waal is er vast van overtuigd dat mensapen zich in elkaars gevoelens kunnen verplaatsen en dat de evolutionaire oorsprong van dit vermogen niet moet worden gezocht in sociale wedijver, ook al wordt dat beweerd, maar in de noodzaak om samen te werken. Verder vraagt De Waal zich af: “Wat is cultuur en vinden we dat ook in de natuur? Als cultuur de sociale overdracht van kennis en gewoonten is, dan komt het in de natuur op ruime schaal voor.”

Vriendelijke groet, Cees van der Meijden

STUIFZANDHERSTELPROCES

De laatste fase van het stuifzandherstelproces komt eraan.

In nieuwsbrief nummer 6 van Natuurmonumenten wordt verslag gedaan van alle ontwikkelingen in de Loonse en Drunense Duinen.

De komende winter gaan deze de derde en laatste fase in: tussen de Rustende Jager en Giersbergen.

Deze werkzaamheden zijn veel kleinschaliger dan die van vorige winter bij de Roestelberg. Toch zullen ook nu delen bos worden gekapt om bestaande zandverstuivingen te behouden en te vergroten.

De openheid die terugkeert in het gebied heeft een gunstig effect op de windwerking waardoor ook hier het zand weer gaat stuiven.

Zes hectare bos zal er gekapt worden. Op vier hectare kan zich heide ontwikkelen en op twee hectare wordt zand blootgelegd dat weer kan gaan stuiven.

In acht hectares bos worden de grove dennen gekapt ten behoeve van de oude eiken. En op een lager gelegen deel wordt een stukje natte heide hersteld. Hiervoor worden de berken en andere begroeiing met wortel en al verwijderd. In de zandbodem worden vervolgens heideplaggen uit de Kampina geënt.

Kijk voor de hele nieuwsbrief en nog meer informatie op:

www.natuurmonumenten.nl/stuifzandherstel

Daarnaast zullen er werkzaamheden plaats vinden in de bossen de Maaien en Margriet.

Beide gebiedjes maken deel uit van het Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen, maar vallen niet onder het stuifzandherstelproces. De winterperiode is een geschikte tijd om in het bos te werken, omdat het dan de minste verstoring oplevert voor de natuurlijke bewoners. Alle aanwezige dassenburchten, mierennesten en roofvogelnesten zijn in kaart gebracht en worden beschermd.

LIBELLENINVENTARISATIE

In het bijna afgelopen jaar (2011) heb ik voor de zesde keer ten behoeve van de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie een algemene route gelopen in de Baardwijkse Overlaat. In onderstaand overzicht staan de waargenomen libellen en juffers met hun aantallen vermeld. Het aantal waargenomen soorten is met één toegenomen. In 2010 heb ik een foto gemaakt van een juffer die ik pas in 2011 heb gedetermineerd. Het bleek een landelijk vrij zeldzame Kanaaljuffer te zijn. In 2011 werden in totaal 24 soorten waargenomen.

Slechts enkele soorten (koraaljuffer en bruine korenbout en nu dan de kanaaljuffer) zijn maar een enkele keer gezien. Van de overige soorten is elk jaar een meer of minder grote populatie aanwezig.

Jaaroverzicht libellen Baardwijkse Overlaat				
Jaar	2008	2009	2010	2011
Azuurwaterjuffer	146	349	208	117
Lantaarntje	104	72	72	48
Grote roodoogjuffer	48	117	129	81
Kleine roodoogjuffer	6	8	19	7
Blauwe breedscheen	56	109	78	176
Variabele waterjuffer	8	23	9	4
Vuurjuffer	41	43	31	8
Koraaljuffer	0	0	0	0 *
Watersnuffel	3	5	9	8
Gewone pantserjuffer	3	3	3	0
Houtpantserjuffer	7	15	32	32
Zwervende pantser	0	5	2	0
Kanaaljuffer	0	0	1	7
Bloedrode heidelibel	99	76	64	60
Gewone oeverlibel	13	16	25	22
Viervlek	51	70	67	73
Smaragdlibel	39	41	40	25
Bruine glazenmaker	16	17	16	26
Bruinrode heidelibel	11	13	13	7
Paardenbijter	23	29	28	16
Grote Keizerlibel	2	4	8	5
Blauwe glazenmaker	2	3	0	6
Platbuik	4	7	20	2
Bruine Korenbout	0	2	0	1
Steenrode heidelibel	3	18	7	6
Zwervende heidelibel	7	7	4	1
Glassnijder	12	12	12	9
Vroege Glazenmaker	2	6	6	5

* Koraaljuffer werd in 2007 waargenomen, daarna tot nu toe helaas niet meer.

Naast de hierboven vermelde soorten in de Baardwijkse Overlaat heb ik binnen de gemeente grenzen van de Gemeente Heusden nog de volgende bijzondere soorten waargenomen.

Weidebeekjuffer	Drongelens Kanaal en wetering bij RKDVC voetbalvelden
Tangpantserjuffer	Hooibroeken
Zwarte Heidelibel	Hooibroeken

Van sommige soorten zijn slechts enkele exemplaren waargenomen. Het totale aantal waargenomen soorten libellen en juffers binnen de Gemeente Heusden vanaf 2006 tot en met 2011 komt hiermee op 31 soorten. Eventuele waarnemingen van lezers kunnen worden doorgegeven, liefst met datum en vindplaats, via telefoonnummer 0418-842791 of per e-mail aan rienmelis@upcmail.nl

Rien Melis

VERSLAG VLINDERWERKGROEP

Dit jaar heb ik zelf helaas door privé-omstandigheden, de tweede helft van dit jaar veel waarnemingen gemist.

Dit geldt voor de nachtvlinders maar ook in mindere maten voor de dagvlinders. Maar gelukkig heeft Joost zijn monitoring-routes goed bij gehouden en zijn de dagvlinders van het natuurpark, zanddepot en een stuk van het kanaal genoteerd. Het bruine zandoogje hebben we dit jaar gemist, maar verleden jaar zeker aanwezig op het veldje bij Peter van de Velden.

Maar als we deze niet mee tellen, dan komen we toch nog uit op 27 soorten dagvlinders voor onze gemeente dit jaar.

Opmerkelijk waren de kleine ijsvogelvlinder in het natuurpark, waargenomen en op de foto gezet door Rien. En de kleine parelmoervlinder in het gebied van Piet Smeekens. Ook waren hier groentjes aanwezig.

Hier het complete lijstje met dagvlinders, ingedeeld per familie:

- bont dikkopje, groot dikkopje en zwartsprietdikkopje,
- koninginpage, zien we gelukkig steeds vaker,
- eikenpage, groentje, kleine vuurvlinder, boomblauwtje, bruin blauwtje en icarusblauwtje,
- citroenvlinder, groot koolwitje, klein geaderd witje, klein koolwitje en oranjetipje,
- atalanta, dagpauwoog, distelvlinder, gehakelde aurelia, kleine vos, landkaartje, kleine ijsvogelvlinder, kleine parelmoervlinder, argusvlinder, bont zandoogje, koevinkje en oranje zandoog.

Bij de laatste familie, dit zijn de zogenaamde aurelia's, zitten de vossen, weerschijnvlinders, ijsvogelvlinders, parelmoervlinders en sinds kort ook de zandoogjes.

Bij de nachtvlinders kom ik nu uit op 158 soorten, dit jaar in onze gemeente. Nieuw heb ik dit jaar de elzenuil bij de roeivijver in Drunen gezien. En de eikenwespevlinder op het veldje bij Peter van de Velden. Ook een leuke waarneming was de groene weide-uil.

We kunnen nu wel zeggen dat het karmozijnrood weeskind een blijvertje is geworden, ik had hem dit jaar zelfs bij huis, op licht. Ook de rupsen van de kompassla-uil waren er dit jaar weer. Als ook de rupsen van de kamillevlinder op verschillende plekken gevonden.

Helaas geen rupsen van de poelruitspanner aan de Zeeg dit jaar, wel diverse rupsen gevonden in de Moerputten, maar dit is net niet meer in onze gemeente. Heb in het voorjaar wat feromonen aangeschaft om wat soorten waar te kunnen nemen uit de familie van de wespvlinders, dit is een nachtvlinderfamilie.

Deze familie, heeft vlinders, dit zo op het eerste gezicht helemaal niet op vlinders lijken. En eigenlijk op het tweede gezicht ook niet, ze lijken meer op wespen en andere vliesvleugeligen. Maar ze behoren echt tot de vlinders en je moet heel anders kijken, dan naar "gewone" vlinders, want anders zie je ze over het hoofd.

De hoornaarvlinder is een grotere soort uit deze familie en die is nog wel makkelijk te vinden, op de stammen van populieren. Maar de kleinere soorten als de eikenwespevlinder, kun je dus met het feromoon van deze soort aantrekken. Althans de mannetjes, want dit feromoon, is de sekslofstof die het maagdelijke vrouwtje afscheidt als zij bevrucht wil worden. Dit kunstmatige feromoon werkt wel, maar de mannetjes hebben vrij snel door dat ze bedonderd worden, daar het uiteraard geen echt wijfje betreft en gaat er dan weer snel van door. Dus als je deze soort op de foto wil hebben is wel enige actie geboden.

De eikenwespevlinder en de hoornaarvlinder heb ik uit onze gemeente.

De populierenwespevlinder en de wilgenwespevlinder net buiten onze gemeentegrens. Maar mogelijk zitten ze er toch wel, maar heb dus helaas te weinig kunnen proberen, de tweede helft van het jaar.

Het kenmerk van deze soorten is dat de rupsen niet van de blaadjes eten, maar in het hout zitten van de struiken bomen waar ze in leven. In hout zit veel minder voedingswaarden dan in het groene blad en daarom groeien de rupsen ook veel langzamer. Ze kunnen dit dan ook niet in een seizoen voor elkaar krijgen en leven zo meerdere jaren in het hout van de boom waar in ze zitten. Ze moeten gewoon veel materiaal omzetten om te groeien.

Op zich zijn het wel heel aparte diertjes om te zien, vooral omdat ze toch bij de vlinders horen. Het zijn nachtvlinders, maar ze zijn overdag actief, juist bij mooi weer.

Groet,
Paul Kreijger

VERSLAG LEZING MONDIALE VOETAFDRUK

HEUSDEN OP WEG NAAR MONDIALE DUURZAAMHEID?

Op 29 september 2011 was Jan Juffermans te gast bij onze vereniging. Juffermans is een autoriteit op het gebied van duurzaamheid.

Hij studeerde sociologie en filosofie in Leiden. Zijn specialiteit is de Mondiale Voetafdruk.

Met de MONDIALE VOETAFDRUK wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel ruimte, grondstoffen en energie alle mensen tezamen gebruiken en hoe zich dat verhoudt tot de beschikbare ruimte, grondstoffen en energie van de aarde. In 1975 was het gebruik in evenwicht met wat beschikbaar was. In 2010 gebruikten we ruim 1,5 keer de hoeveelheid die de aarde leveren kan. Het gevolg: dieren sterven uit, planten sterven uit, grondstoffen raken op, de lucht vervuult, de aarde warmt op, water- en voedseltekorten ontstaan, et cetera.

Met de LANDELIJKE VOETAFDRUK kunnen we het gebruik in Nederland met andere landen vergelijken. De voetafdruk wordt uitgedrukt in het aantal hectares dat beschikbaar is en/of wordt gebruikt. Voor iedere mens op aarde is er 1,8 hectare beschikbaar. Het gemiddelde gebruik was 2,7 hectare. In Nederland was het gebruik in 2010 6,2 hectare. Als iedere wereldburger zo zou leven als wij Nederlanders dan zouden er 3,4 wereldbollen nodig zijn. De VS scoorde 8,0. China industrialiseert sterk en scoorde 2,2. India had in 2010 een voetafdruk van 0,9 en Afghanistan 0,5.

Met de voetafdruk kan je vele vergelijkingen maken. Niet alleen tussen landen, maar ook tussen regio's, gemeenten, bedrijven, personen, et cetera.

Tijdens de lezing van Jan Juffermans hebben de 50 deelnemers hun PERSOONLIJKE VOETAFDRUK gemeten. We kwamen op een gemiddelde van 4,3 hectare. De hoogste score was 8,4 en de laagste 2,0 hectare.

Wie meer van de voetafdruk wil weten, kan terecht op de volgende sites:

- www.voetafdruk.eu
- www.duurzaamheidinactie.nl
- www.ecolife.be
- www.footprintnetwork.org
- www.panda.org

Ook is een boek van Jan Juffermans beschikbaar. Het is gratis te downloaden van de site www.janjuffermans.nl.

Met het instrument van de voetafdruk in handen, dringt de vraag zich op wat we zelf kunnen doen om de aarde voor ons nageslacht in goede staat te houden.

De slogan 'denk mondiaal, handel lokaal' stimuleert tot het nemen van verantwoordelijkheid binnen de eigen invloedssfeer: in de gemeente, in de buurt, persoonlijk. Het is een kwestie van mensenrechten. John Locke schreef in 1690: "Iedereen heeft recht op een deel van de natuur, laat genoeg voor anderen over van dezelfde kwaliteit".

Onze persoonlijke voetafdruk wordt gevormd door alles wat we doen: eten, drinken, reizen, wonen, stoken, kopen, et cetera.

Voeding vormt een belangrijk deel van onze voetafdruk, gemiddeld circa 30%. Tips om de voetafdruk te beperken zijn onder meer:

- biologische producten,
- minder vlees, vis, zuivelproducten,
- meer plantaardig voedsel,
- voedsel uit de regio,
- voedsel van het seizoen en
- verse producten.

De noodzaak om te handelen is groot. De ontwikkelingen gaan razendsnel. We mogen niet alleen van individuele burgers, maar ook van bedrijven, gemeenten en de landelijke overheid verwachten dat er garen op de klos komt: er moeten plannen worden gemaakt en uitgevoerd om de mondiale duurzaamheid te verzekeren. Circa 30 landen – waaronder Zwitserland, Wales en Equador - werkten in 2010 met de voetafdruk. Honderden gemeenten – waaronder Londen, Barcelona en 's-Hertogenbosch – gebruiken de voetafdruk om de duurzaamheid te vergroten. Bedrijven beginnen het belang van de duurzaam ondernemen in te zien. Sommige bedrijven voorzien hun producten van een voetafdruklogo!

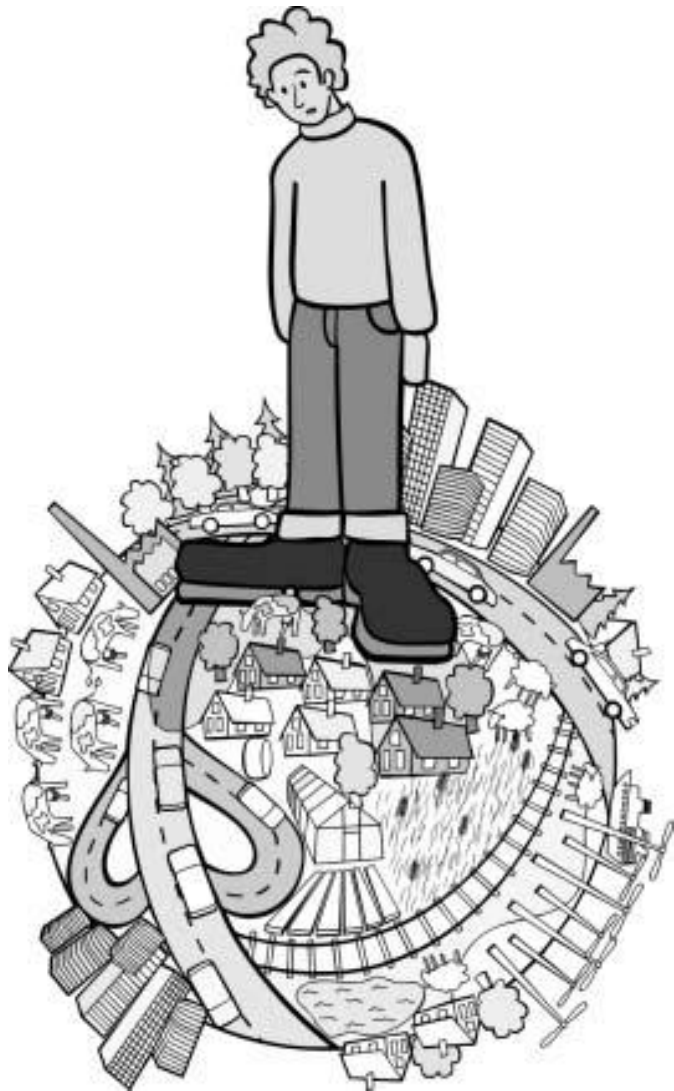
Aan het einde van de avond discussieerden de deelnemers met Jan Juffermans. Ingezoomd werd op de sterke bevolkingsgroei de laatste decennia. Ieder jaar komen er 80 miljoen mensen bij! Wordt de sterk groeiende bevolkingsomvang gekoppeld aan de stijgende voetafdruk per persoon – iedereen wil zijn/haar deel van de ruimte, grondstoffen en energie - , dan wordt duidelijk dat er op twee fronten bijgestuurd dient te worden: de bevolkingsgroei en de persoonlijke consumptie.

Bij de deelnemers van de avond was ook Mark Buijs, wethouder van onder meer openbare werken, vervoer en agrarische zaken in de gemeente Heusden. Uit handen van Jan Juffermans ontving Mark Buijs een gemeentegids over de voetafdruk. In de gids staan tips om op tal van beleidsterreinen de **GEMEENTELIJKE VOETAFDRUK** te meten en te verbeteren. De wethouder gaf aan dat duurzaamheid zwaar telt voor de gemeente Heusden.

Mark Buijs zei graag mee te willen werken aan een initiatief met de Natuur- en Milieuvereniging om tot meer duurzaamheid te komen. Hij nodigde de voorzitter van de vereniging, Harry Nijenstein, uit om in gesprek te gaan met de gemeente.

De avond werd afgesloten met een kort dankwoord van de voorzitter van de vereniging. Na praten en denken is het nu tijd voor doen! Wie neemt het initiatief?

Jeroen van der Linden

INTERVIEW MET SIEM VAN DIJK

De vogelvrije fietser

Voor een interview met de voorzitter van Fietsersbond De Langstraat stap je eigenlijk niet in de auto, maar de wijk Zanddonk in Waalwijk ligt niet naast Vlijmendorp en bovendien werkt de temperatuur niet echt mee om het stalen ros te pakken. Het blijkt geen enkel probleem te zijn en ik word hartelijk ontvangen door Siem van Dijk, die alle scrupules wegneemt met de opmerking: "Ik ben geen autohater. Nee, zeker niet. Waarom zou ik? Daar kom je niet ver mee. Het is heel realistisch om te vinden dat auto's er ook moeten zijn. We willen ze zeker niet wegpesten en dat is ook de houding die we aannemen, niet fanatiek zijn tot aan het gaatje."

Het nieuws halen

Nadat de trend is gezet, vertelt hij dat Fietsersbond De Langstraat een onderdeel is van de landelijke fietsersbond, die 35.000 leden telt. De Langstraat, waaronder de gemeenten Loon op Zand, Waalwijk en Heusden vallen, telt 100 leden, waarvan circa de helft uit onze groene gemeente afkomstig is. "Daarbinnen onderscheiden we actievoelingen en de rest. We hebben maar een beperkt aantal actieve leden die het werk moeten doen en de rest steunt ons en belooft dat als ze later tijd hebben, ooit, zich in gaan spannen. Als ik eerlijk ben, gaat het slechts om 7 à 8 leden die actief zijn." De landelijke bond is volgens Siem van Dijk een goed georganiseerde organisatie met een professioneel bureau, dat zetelt in Utrecht en bijvoorbeeld de financiële administratie van onder andere de Langstraatse fietsersbond voor zijn rekening neemt. Het bestuurswerk stelt daarom volgens Siem ook niet zo bijster veel voor. De landelijke bond heeft volgens hem veel invloed, "flinke zeggenschap" en geeft een zeer nuttig en actueel magazine uit, de Vogelvrije Fietser geheten. "Het moet gek gaan als ze niet iedere maand het nieuws halen".

Veiligheid

Het voornaamste doel van Fietsersbond De Langstraat is het fietsen bevorderen op een zo veilig mogelijke manier. "De condities verbeteren en mensen verleiden om vaker de fiets te nemen. Verleiden, ja, door betere en meer veilige fietspaden." Maar de hedendaagse fietser is zeker geen heilige. "Dat klopt. De fietser is steeds zelfstandiger geworden, brutaler en lapt ook verkeersregels aan zijn laars door bijvoorbeeld eenzijdig gebruik van het fietspad. Fietsers zijn zelf, uit veiligheid, oplossingen gaan kiezen. Er is sprake van vervaging van normen bij de toepassing van verkeersregels en dan gaat het vaak om geldigheidsregels. Het is niet goed te praten, maar het belang van de fietser is een ondergeschoven kind."

Van Dijk pakt De Vogelvrije Fietser en toont een foto van een fietspad met middenin een stevige boom die door fietsers ontweken moet worden. "Over veiligheid gesproken. Leuk en zinvol om te strijden tegen dit soort zaken. Heerlijk om te doen", merkt hij op.

Enthousiasme

Bij toeval is Siem van Dijk betrokken geraakt bij de fietsersbond. Circa 7 jaar geleden bezocht hij de fietsbeurs in de RAI en werd lid van de landelijke bond. De bond voerde in 2007 in Waalwijk een onderzoek uit, waarbij plaatselijke leden betrokken werden. Men wilde weten hoe Waalwijk scoorde ten opzichte van vergelijkbare gemeenten op gebied van veiligheid en voorzieningen voor fietsers. “Ik had de tijd ervoor. We hadden een enthousiast clubje, er groeide betrokkenheid en toen het onderzoek afgerond was, kwam de vraag om oprichting van een eigen afdeling. We zijn begonnen met nul kennis en veel enthousiasme en na een paar maanden ontstond het idee om het gebied verder uit te breiden met omliggende gemeenten.”

Oplossingen aandragen

De knelpunten waarmee fietsers in de gemeente Heusden geconfronteerd worden, hebben de afgelopen periode, dankzij de inspanningen van Fietsersbond De Langstraat de nodige aandacht gehad in de lokale en regionale media. De bond hield onlangs zijn regionale vergadering in De Remise te Drunen. Er waren ruim 20 mensen aanwezig, leden en niet leden. “Daar zijn we best happy mee. Zo’n 17 à 18 knelpunten in Heusden kwamen naar voren. Een paar halen we er uit, die zijn zo heavy. Daarover gaan we in overleg met de gemeente, omdat we vinden dat die de oplossingen moet aandragen. Wij zijn goedwillende amateurs, maar ook belanghebbenden die zelf op de fiets zitten en tevens namens vele duizenden andere fietsers spreken.” Dat de burger zelf niet assertiever is, daar verbaast Van Dijk zich over. Maar dat wil niet zeggen dat Fietsersbond De Langstraat tegen de gemeente wil schoppen. “Middels overleg, vanuit een positieve grondhouding werken wij samen met de gemeente Heusden en dat heeft al goede spin-off gehad.”

Siem van Dijk

Fietsersbond een dwarsligger?

Waarom zou je lid worden van een fietsersbond? “Daarmee steun je een belangenorganisatie, die invloed kan uitoefenen op beleidsmakers. In plattelandsgemeenten speelt het minder, maar bijvoorbeeld in studentensteden bepalen fietsers het straatbeeld. Wij zijn nog geen vaste gesprekspartner bij de gemeenten. Ze weten dat we bestaan, heffen het glas en doen een plas. In de praktijk krijgen we vaak te horen dat we te laat zijn met onze op- en aanmerkingen. Maar we worden niet eens gevraagd, bij planontwerpen betrokken. Over het algemeen ervaren wethouders de fietsersbond vaak als een dwarsligger en ambtenaren vinden dat je aan hun kindje komt. En het is zo hard nodig dat er beleid komt rondom fietsen. Een plan voor de toekomst, waarin je vastlegt wat je wilt, waarnaar je streeft en waaraan je je als gemeente kunt houden. Goede en veilige fietsverbindingen van punt A naar B.

De kern Vlijmen is een drama op dat punt, maar dat heeft alles te maken met het gegeven dat er straks veel gemorreld gaat worden aan het wegennet.” Een uitdaging voor de fietsersbond om de belangen van de meest kwetsbare verkeersdeelnemers te behartigen. En dat gebeurt. “Het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan (GVVP) ziet er goed uit en er worden duidelijke stappen gemaakt voor fietsers. We hopen dat het GVVP ongeschonden door de raad komt.”

Tekst Rieky Schalken, foto Ad van Kessel

vriendelijkverkeer.nl

een initiatief van de Fietsersbond

WARANDALEZING 2011

Elk jaar organiseert de Brabantse Milieufederatie in samenwerking met het Brabants Dagblad en de Universiteit van Tilburg de Warandelezing. Dit jaar vond de lezing plaats op vrijdagavond 18 november in een goed gevulde collegezaal, waaronder een aantal leden van onze vereniging, in het Warandegebouw op het Universiteitsterrein.

De spreker was oud astronaut en hoogleraar duurzame technologie **Wubbo Ockels**. **Het thema duurzame energie**.

Volgens Ockels moet je als mens durven te doen wat je raakt. Een duurzame toekomst zou ons allemaal moeten raken. Wij moeten zorgen voor de toekomst uit respect voor jongeren, toekomstige generaties en voor de aarde, waar er maar één van is en er bestaat geen reserve planeet. Wij moeten meer inzetten op innovaties, die nodig zijn voor een duurzame samenleving. Ockels merkt op dat we in moeten zetten op anders in plaats van minder, minder schrikt mensen af. Als astronaut heeft hij gezien hoe dun de atmosfeer is (20 kilometer). Daar buiten is geen leven mogelijk. We moeten zuinig zijn op deze laag. De aarde is het ruimteschip en de atmosfeer de romp. We gaan nu zeer onverantwoord met deze laag om.

De helft van de olievoorraden is inmiddels verbruikt. Ockels verwacht dat de rest binnen 20 jaar op zal zijn. Deze fossiele brandstoffen hebben er miljoenen jaren over gedaan om olie te worden en bij verbranding komt het broeikasgas vrij. Wij gaan oledom om met onze fossiele brandstoffen. Wij mensen zijn mateloos geworden, we zouden terug moeten naar de menselijk maat en terug naar de natuur.

Toch brengt Ockels een optimistische boodschap wat betreft onze energievoorraden. De zon is er altijd en is veel duurzamer dan fossiele brandstoffen. In Nederland hebben we 100 keer meer zon dan we nodig hebben voor onze energiebehoeften. Er bestaat dus geen energieprobleem. Ockels is een groot voorstander om snel over te stappen op zonne-energie: voor verwarming van onze huizen, voor auto's en bussen, voor boten et cetera.

Nu gaat er tien maal zoveel subsidie naar niet duurzame energie dan naar duurzame energie. Hij vindt dat wij de olie- en gasindustrie verantwoordelijk moeten maken. Zij zijn onverantwoordelijk bezig. De milieukosten zijn enorm en worden nu niet doorgerekend in de prijs van olie en gas. We staan op een achttiende plaats in Europa op het gebied van schone energie. Duitsland moet ons voorbeeld zijn. Daar werken 400.000 mensen in duurzame ontwikkeling, daar wordt zeven miljard per jaar in verdiend.

We moeten ons meer richten op de kenniseconomie en we hebben een cultuuromslag nodig. Deze omslag zal vooral van jongeren uitgaan. Vele bestuurders vertellen onzin op het gebied van energie-voorzieningen bijvoorbeeld over kern- en kolencentrales. Ga daar als burger tegenin.

Neem zelf ook maatregelen, wacht niet op de overheid. Leg zonnepanelen op je dak en steek de stekker in het stopcontact!

Zie voor meer informatie : www.happyenergy.nl

Marian van der Linden - Botter

Wieden van andermans tuintje

Wie in zijn eigen tuintje wiedt, ziet het onkruid van een ander niet. Zo luidt een oud-gezegde. Het betekent zoiets als dat we genoeg te stellen hebben met onze eigen zaken en zorgen en geen kritiek op anderen moeten uitoefenen. Een gezegde dat je op verschillende manieren kunt interpreteren. Lastig ook, omdat de rechtgeaarde natuurliefhebber gelijk gaat roepen dat onkruid niet bestaat. Liefhebbers van ecologische tuinen laten alles groeien en bloeien en hoeven daarom maar weinig te wieden. Zij laten de natuur gewoon haar gang gaan. Dat moeten wel gelukkige mensen zijn, want ze zien het onkruid zowel in hun eigen tuintje als bij een ander niet. Je kunt het beschouwen als het ultieme respect voor de natuur, maar ook als ongelimiteerde groei van de natuur die misschien toch regulering behoeft, uit esthetisch oogpunt. Ecologisch tuinieren is niet mijn idee van omgaan met de natuur, maar gelukkig zegt een ander oud-gezegde dat over smaak niet te twisten valt. Ik ben meer het type van de gecultiveerde, nette tuin en maak wel degelijk onderscheid tussen onkruid (ongewenst) en gewenste planten. En dat je daarbij soms voor lastige dilemma's wordt geplaatst, daar valt niet aan te ontkomen. Want was is nou het geval? Sinds enige tijd hebben mijn man en ik naast het wieden van onze eigen tuin ook een zorgplicht voor een tuin in de Ardennen op ons genomen. Een tuin die gedurende een flink aantal jaren zijn eigen gang mocht gaan. Begin november hadden we de gelegenheid om onze zorgplicht te vervullen en verwijderden we karrenvrachten dood hout uit de borders en snoeiden struiken en bomen, waardoor er licht in de beplanting rondom de villa verscheen. Je zag gewoon die tuin weer opleven en we ontdekten babyrozen, brem, vlinderstruiken en andere gecultiveerde struiken en planten die er in het verleden een plekje hadden gekregen, maar overwoekerd waren door wilde braamstruiken, paardenbloemen, vogelkers en hulst. Vooral ook veel hulst, met dank aan de vogels. Ingrijpen in de natuur betekent in zo'n geval keuzes maken. Kies je voor de brem of voor de wilde braam? Kies je voor de vlinderstruik of kies je voor de hulst? Kies je voor de blauwe spar of kies je voor de vliegden? En wat te doen met die groene muur van uit de kluiten gewassen taxus, kennelijk oorspronkelijk als haagje bedoeld? Het panorama zal geweldig worden als je er overheen kunt kijken. Het wieden van andermans tuintje is naast heerlijk om te doen ook een interessante ervaring en stelt je voor de vraag waar de grenzen liggen tussen ongerepte en gecultiveerde natuur. Dat is lastig, vooral ook omdat onkruid niet bestaat, de natuur zelf het recht van de sterkste bepaalt en over smaak niet te twisten valt. Blijft overeind dat om bomen en struiken te laten groeien en bloeien je soms echt rigoureuus moet snoeien.

RC Schalken

“Winter”

: besneeuwde laan bij café de Klinkert

Foto: Wilhelmine Marti

Foto's: Annie van Bokhoven

ADVERTEERDERS

Biologische voeding. **Homeopathie.**

Voedingssupplementen. **Kennis en advies**

Dat is wat onze zaak een speciaalzaak maakt!

Van Herpt Specialiteiten & Reform
Grotestraat 134 5151 BN Drunen 0416-372497
www.vanherptdrunen.nl info@vanherptdrunen.nl

JB
BedrijfsHulpVerlening

Chrysantenstraat 41
5151 GD Drunen
tel. 0416 377849
06 52580895
www.jb-bedrijfshulpverlening.nl

Basis BHV • Herhaling BHV • EHBO • Reanimatie
Kinderreanimatie • AED • Kleine blusmiddelen

